

DOPLŇUJÚCI NÁVRH

poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Heleny Mezenskej k vládne mu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 394/2011 Z. z. a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

(tlač 162)

Vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 394/2011 Z. z. a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony sa dopĺňa takto:

1. V Čl. I sa za bod 4 vkladá nový bod, ktorý znie:

„5. V § 11 ods. 2 sa na konci pripája tieto vety:

V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje najmä posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa a účelové použitie údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa na vytvorenie zdania väčšej schopnosti spotrebiteľa splácať úver ako tomu v skutočnosti je.“.

Doterajšie body sa následne prečísľujú.

Odôvodnenie:

Navrhovaná zmena reaguje na skúsenosti z aplikačnej praxe pri poskytovaní spotrebiteľských úverov. V súčasnosti je zákonom o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 394/2011 Z. z. a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“) uložená povinnosť pre poskytovateľa spotrebiteľského úveru, aby skúmal spotrebiteľovu schopnosť splácať úver s odbornou starostlivosťou. Nesplnenie tejto povinnosti má za následok nemožnosť požadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie úveru. Táto povinnosť sa nejaví ako dostačujúca pri skupine obyvateľstva, ktorá má nízku bonitu a z toho dôvodu sa stáva cieľom agresívnych obchodných taktík. Zámer finančného sprostredkovateľa je často presvedčiť nebonitného klienta, ktorý má problémy s kontrolou vlastných finančných tokov a hospodárením, aby pristúpil na úver, u ktorého je v mnohých prípadoch zjavné, že ho spotrebiteľ nebude vedieť splácať. Finančný sprostredkovateľ je motivovaný zanedbať povinnosť skúmania spotrebiteľovej schopnosti splácať úver vidinou peňažnej prémie za sprostredkovanie a subjekt poskytujúci úver si je vedomý, že v prípade neschopnosti splácať majetok môže siahnuť za pomoci štátneho donútenia na majetkové hodnoty dlžníka, napríklad obydlie. Prípadný argument zo strany veriteľa, že exekúcia majetku u nebonitných klientom je prirodzeným následkom nedodržania povinnosti splácať úver neobstojí. Je tak z dôvodu, že

v prípade hrubého porušenia povinnosti skúmať spotrebiteľovu schopnosť splácať úver veriteľom z dôvodu vidiny majetkových hodnôt spotrebiteľa vstupuje veriteľ do zmluvného vzťahu v zlej viere (*male fide*), keďže si je dopredu vedomý toho, že spotrebiteľ pri svojej úrovni bonity s veľkou pravdepodobnosťou nebude môcť splácať úver. Veriteľ si je teda vedomý faktu, že hlavnou časťou zmluvného plnenia, ktorú od spotrebiteľa obdrží nebudú splátky úveru, ale poplatky za omeškanie platieb a uspokojenie z majetkových hodnôt spotrebiteľa v dôsledku spotrebiteľovej platobnej neschopnosti. Toto konanie má podľa predkladateľky pozmeňujúceho návrhu predátorský charakter. Keďže systém finančného práva Slovenskej republiky je pomerne mladý a stále vo vývine, táto otázka doposiaľ nebola riešená. Predkladateľka pozmeňujúceho návrhu podrobila skúmaniu právne poriadky krajín, ktoré majú v oblasti regulácie finančného sektora dlhoročnú tradíciu za úpravu, ktorá sa s problémom najlepšie vysporiadať považuje úpravu švajčiarskeho Zákona o spotrebiteľských úveroch z roku 2001 (*LCC – Loi fédéral sur le crédit à la consommation*.) Tento zákon zakotvuje, že v prípade hrubého porušenia povinnosti posúdiť spotrebiteľovu schopnosť splácať úver stráca veriteľ nárok na úroky a poplatky z úveru. Predložená právna úprava prispôbená na slovenské pomery má výhodu, že umožňuje posúdenie v akom rozsahu bola zákonom uložená povinnosť zanedbaná. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch možno považovať povrchné skúmanie schopnosti splácať úver bez údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa v rozpore s odbornou starostlivosťou alebo účelové použitie dokladov o platobnej schopnosti spotrebiteľa na vytvorenie zdania väčšej bonity spotrebiteľa, ako tomu v skutočnosti je, aby mu bol poskytnutý väčší úver, ako je schopný splácať. Zároveň úprava umožňuje sankcionovať ľahšie porušenia povinnosti iba podľa prvej vety ustanovenia §11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch. Prípadná bezúročnosť úveru a jeho oslobodenie od poplatkov je dôležitým nástrojom ochrany spotrebiteľa, vzhľadom na to, že zákonom o spotrebiteľských úveroch bolo zrušené nariadenie vlády č. 238/2008 Z.z. ktorým sa ustanovuje výška, ktorú nesmie prevýšiť odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru. V súčasnej dobe je teda maximálna výška spotrebiteľského úveru limitovaná jedine dobrými mravmi a definíciou úžery Trestného zákona. V § 235 Trestného zákona sa uvádza, že úžery sa dopustí ten, kto zneužívajúc niečiu tiešeň, neskúsenosť alebo rozumovú slabosť alebo niečie rozrušenie, dá sebe alebo inému poskytnúť alebo sľúbiť plnenie, ktorého hodnota je k hodnote vzájomného plnenia v hrubom nepomere, alebo kto takú pohľadávku uplatní alebo v úmysle uplatniť ju, na seba prevedie. Podľa judikatúry a názorov zúčastnených subjektov finančného trhu je hranica úžery od úročenia 24-30% za rok, v závislosti od jednotlivých okolností prípadu.

2. V Čl. I sa vkladá za bod 5 nový bod, ktorý znie:

„6. V § 16 sa za odsek 5 vkladajú nové odseky 6 s 7 ktoré znejú:

(6) Veriteľ má nárok na náhradu nákladov, len ak výška predčasného splatenia úveru presahuje 10 000 eur počas obdobia 12 mesiacov.

(7) Veriteľovi sa zakazuje požadovať od spotrebiteľa úhradu úrokov, poplatkov alebo iných nákladov v súvislosti s predčasným splatením spotrebiteľského úveru alebo jeho časti na

podnet spotrebiteľa, ak k predčasnému splateniu spotrebiteľského úveru alebo jeho časti dôjde v súvislosti s uplynutím doby fixácie úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru alebo v súvislosti so zmenou úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru; veriteľ je povinný bezodplatne oznámiť klientovi termín uplynutia doby fixácie úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, a to najneskôr dva mesiace pred uplynutím tejto doby.“.

Doterajšie body sa následne prečíslujú.

Odôvodnenie:

Smernica Európskeho parlamentu a rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS umožňuje členskému štátu stanoviť sumu pri ktorej nie je možné pri predčasnom splatení spotrebiteľského úveru vyžadovať poplatok. Členské štáty môžu túto sumu stanoviť do výšky 10 000 eur splatných počas obdobia dvanástich mesiacov. Prihliadnuc k priemernej mzde v hospodárstve sa predkladateľke táto suma zdá ako správna, keďže predstavuje zhruba 12,8 násobok priemernej mzdy v hodnote 781 eur podľa údajov Štatistického úradu Slovenskej republiky za 1. polrok roku 2012. Táto limitná suma teda umožňuje priemerne zarábajúcemu človeku vložiť všetky svoje finančné prostriedky do predčasného splatenia nevýhodného úveru a zamedzeniu tvorby dlhovej špirály. Dlhová špirála spoločne s nízko stanovenou hranicou nepostihnuteľnej časti príjmov povinných osôb je jedným z hlavných dôvodov postupného zbedačovania slovenského národa, čo potvrdzujú aj posledné štatistiky podľa ktorých je vyše 700 000 ľudí na hranici materiálnej chudoby. Nariadenie vlády č. 268/2006 Z.z. o rozsahu zrážok zo mzdy pri výkone rozhodnutia určuje ako nepostihnuteľnú časť 60% životného minima, čo znamená, že povinnému je nutné z jeho príjmu nechať minimálne 116,75 eur. Nad sumu 291,87 eur (150% zo 194,58 eur [výška životného minima pre plnoletú osobu platná od 1. júla 2012]) môže exekútor zraziť celý objem finančných prostriedkov. Odsek 6 zakotvuje zákaz požadovania poplatkov, úrokov a iných nákladov spojených s predčasným splatením úveru v súvislosti s uplynutím doby fixácie spotrebiteľského úveru v zmysle § 2 ods. 1 písm. k zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch znení zákona č. 394/2011 Z. z. a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Toto ustanovenie sa dotýka iba tých spotrebiteľských úverov, pri ktorých je stanovená doba fixácie. Úroková fixácia predstavuje pre veriteľa nástroj ako rozložiť svoje náklady a obchodnú maržu na určité obdobie. Po uplynutí tohto obdobia sa má za to, že veriteľ dosiahol zisk stanovený v úrokovej fixácii a preto smernica umožňuje predčasné splatenie. V aplikačnej praxi dochádza k úverovej fixácii pri väčších spotrebiteľských úveroch, napríklad pri bezúčelovom úvere zabezpečenom nehnuteľnosťou, známom tiež ako americká hypotéka.

DOPLŇUJÚCI NÁVRH

poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Heleny Mezenskej

k vládne mu návrhu zákona, ktorým sa mení a doplňa zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 394/2011 Z. z. a ktorým sa menia a doplňajú niektoré zákony

(tlač 162)

Meno a priezvisko

Podpis

23.

HOVKA GIBLOVA

Giblova

24.

Martin Poliačik

Martin Poliačik

25.

FRANTISEK ŠEBEK

Frantisek Šebek

26.

Miroslav KADUC

Miroslav Kaduc

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

40.